

Sygn. akt VIII U 2878/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Iwona Jawor –Piszc

Protokolant st. sekretarz sądowy Monika Zięba

po rozpoznaniu w 19 lutego 2019 roku w L.

sprawy K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania K. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 8 listopada 2018 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 2878/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 listopada 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., powołując się na art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz.U. 2017 poz.2148 ze zm.) odmówił K. R. prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu wskazał, że na podstawie przedłożonej dokumentacji wnioskodawczyni udowodniła łączny okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 30 lat (36 lat 7 miesięcy 9 dni), ale ostatnim tytułem ubezpieczeniowym było ubezpieczenie z tytułu bycia członkiem w rolniczej spółdzielni pracy, nie ubezpieczenie z tytułu stosunku pracy wobec czego brak podstaw do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego (decyzja k. 21 akt ZUS).

W dniu 10 grudnia 2018 roku od powyższej decyzji odwołanie wniósł K. R., domagając się ustalenia świadczenia przedemerytalnego. Wskazała, iż była członkiem (...) w L. od dnia 1 maja 1982 roku, ale miała też zawartą umowę o pracę w dniu 1 sierpnia 1981 roku, którą wykonywała do dnia końca swego zatrudnienia. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 5 – krotności stawki minimalnej wskazanej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (odwołanie k. 4-99).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 100-101).

Strony podtrzymały na rozprawie swoje stanowiska w sprawie (k. 114).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje.

K. R., urodziła się w dniu (...). Wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła dnia 3 października 2018 roku. Do wniosku dołączyła świadectwo pracy wystawione przez (...) w L. i zaświadczenie o przyczynie rozwiązania stosunku pracy (wniosek k. 1-3, świadectwo pracy k. 5, zaświadczenie k. 19 akt ZUS).

Wnioskodawczyni w dniu 1 sierpnia 1981 roku zawarła umowę o pracę z (...) w L. na stanowisku stażysty (umowa k. 10). W dniu 1 maja 1982 roku złożyła deklarację członkowską, zgłaszając swe przystąpienie do (...) w L. jako członek. W dniu 5 maja 1982 roku została członkiem (...) w L. i pozostaje nim nadal (deklaracja k. 11, zaświadczenie k. 116). Wnioskodawczyni w okresie członkostwa w (...) wykonywała obowiązki jako kasjer – księgowy, 8 godzin dziennie. Jej pracę kontrolowała K. Ł.. Wynagrodzenie za pracę miała ustalone w dniówkach obrachunkowych, ostatnio w kwocie miesięcznej, otrzymywała dopłaty do wynagrodzenia, brała udział w walnych zgromadzeniach (...) (zeznania wnioskodawczyni k. 113v-114). W okresie od dnia 1 października 1994 roku do dnia 31 marca 1995 roku, od dnia 2 października 1995 roku do dnia 3 października 1996 roku, od dnia 16 czerwca 1997 roku do dnia 25 grudnia 1997 roku, od dnia 17 stycznia 2000 roku do dnia 31 lipca 2000 roku, od dnia 6 kwietnia 2018 roku do dnia 4 października 2018 roku przebywała na zasiłku dla bezrobotnych (zaświadczenia k. 6, 7, 9, 10 akta ZUS). Wnioskodawczyni jest współwłaścicielem nieruchomości rolnej o powierzchni 3,84 ha (zaświadczenie k. 12 akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o wskazane dowody z dokumentów i zeznania wnioskodawczyni. Ustalenia jak wyżej nie są sporne w sprawie.

Sąd w pełni obdarzył wiarą dowody z dokumentów, gdyż nie budziły wątpliwości, nie były kwestionowane przez strony. Zaświadczenia jakie wnioskodawczyni złożyła w toku postępowania były wydane przez właściwe urzędy w granicach ich działania. Wiarygodne są także zeznania wnioskodawczyni. Brak było zatem podstaw do odmówienia im waloru wiarygodności.

Natomiast świadectwo pracy, podobnie jak zaświadczenie (...) o przyczynie rozwiązania stosunku pracy, podlega weryfikacji co do w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (wyrok SN z dnia 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, LEX nr 447272).

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych określa warunki nabywania prawa do świadczenia przedemerytalnego, stanowiąc, w art. 2 ust. 1 pkt 2, iż świadczenie przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn. Świadczenie przedemerytalne przysługuje po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie spełnia następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3)

4) rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, u którego pracowała co najmniej 6 miesięcy na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

5) złożenia wniosku o prawo do świadczenia przedemerytalnego w terminie 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy zaświadczenia poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni w dacie wydania zaskarżonej decyzji udowodniła opisane powyżej przesłanki do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego za wyjątkiem rozwiązania stosunku pracy, a ta okoliczność jest warunkiem ustawowym dochodzonego świadczenia. Stosunek pracy musi trwać co najmniej 6 miesięcy przed jego ustaniem, a jego rozwiązanie musi nastąpić w określonym trybie. Wbrew twierdzeniom odwołującej się nie świadczyła pracy w (...) w L. do dnia 5 kwietnia 2018 roku na podstawie stosunku pracy. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Spółdzielnie pracy zatrudniały i zatrudniają pracowników, w oparciu o spółdzielczą umowę o pracę. O ile członkowie spółdzielni pracy posiadają status pracowników w rozumieniu art. 2 k.p., to członkowie innych spółdzielni, m.in. rolniczych spółdzielni produkcyjnych, nie posiadają już takiego charakteru. Zatrudnienie wynikające ze stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 § 1 k.p., gdyż z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z Prawa Spółdzielczego, przy czym nawet niekorzystanie przez spółdzielcę z przysługujących mu praw nie oznacza, że nie kształtują one treści stosunku prawnego łączącego go ze spółdzielnią. Prawa i obowiązki spółdzielcy w rolniczej spółdzielni produkcyjnych są odmiennie regulowane niż ma to miejsce w przypadku obowiązków i praw pracowniczych, a zatem nie sposób przez analogię przekładać ich na stosunek pracy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1988 r., sygn. III CZP 32/88, OSNC 1989 Nr 10, poz. 152; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2005 r., I UK 312/04, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I UK 115/09). Choć więc niektóre prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, mogą być podobne lub identyczne jak w przypadku zatrudnienia pracowniczego, to jednak z woli ustawodawcy członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r., sygn. I UK 384/11, Lex nr 1212661). Z przepisu art. 155 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (wynika wprost, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Zgodnie z przepisem art. 156 § 1 cytowanej wyżej ustawy - oprócz członków spółdzielni może zatrudniać także ich domowników. Tak więc z cytowanych wyżej przepisów wynika, że członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich domownicy mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa. Umowy o pracę lub kontrakty cywilnoprawne (np. umowy o świadczenie usług) mogą być zawierane jedynie z osobami, które nie są członkami rolniczej spółdzielni produkcyjnej (art. 157 ustawy - Prawo spółdzielcze). Przepisy tytułu II działu I ustawy - Prawo spółdzielcze, które dotyczą m.in. rolniczych spółdzielni produkcyjnych, w żadnym miejscu nie przewidują zatrudniania członków tych spółdzielni na podstawie spółdzielczych umów o pracę lub innych rodzajów umów o pracę. Spółdzielcza umowa o pracę dotyczy wyłącznie członków spółdzielni pracy, do których odnosi się regulacja prawna zawarta w dziale III tytułu II ustawy - Prawo spółdzielcze (por. w szczególności przepis art. 182 ustawy). Przyjęcie pracownika w poczet członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej powoduje dorozumiane rozwiązanie dotychczasowego stosunku pracy za porozumieniem stron (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r. I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189). W tym miejscu należy podnieść, że w świetle orzecznictwa sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego umowa o pracę z członkiem rolniczej spółdzielni pracy jest niedopuszczalna, a gdyby umowa taka została

zawarta, to jest nieważna. Przykładowo w wyroku z 16 listopada 2000 r. (sygn. akt: I CKN 311/00; LEX nr 52413) Sąd Najwyższy stwierdził, że pomiędzy członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej a spółdzielnią nie zachodzi odrębny od stosunku członkostwa stosunek pracy. Z kolei w postanowieniu z dnia 9 stycznia 2008 r. (sygn. akt: III UK 92/07, OSNP z 2009 r., nr 5-6, poz. 80) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że uchwała walnego zgromadzenia rolniczej spółdzielni produkcyjnej, że "członkowie będą pracować na takich samych warunkach jak pracownicy" nie może zmienić charakteru prawnego ich zatrudnienia. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał wprost, że członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracy (tak też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r. I UK 83/11 LEX nr1346873).

Natomiast z treści art. 2 ust 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wymóg pozostawania w stosunku pracy, trybu jego rozwiązania jest sprecyzowany wyraźnie i jednoznacznie.

Zatem praca w charakterze członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie daje prawa do uzyskania świadczenia przedemerytalnego.

Oceny jak wyżej nie zmiana w żadnej mierze złożone przez stronę świadectwo pracy i zaświadczenie z (...) w L. co do przyczyn rozwiązania stosunku pracy bowiem są to dokumenty prywatne i jako takie stosownie do treści art. 245 k.p.c. stanowią dowód tylko tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków na okoliczności charakteru pracy wnioskodawczyni w (...) w L., zajmowanego przez nią stanowiska, okresu zatrudnienia, wymiaru czasu pracy, realizowania uprawnień wynikających z członkostwa bowiem te okoliczności faktyczne Sąd ustalił zgodnie z twierdzeniami wnioskodawczyni, zgodnie ze wskazaną tezą dowodową, dokonując innej oceny prawnej stanu faktycznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł jak w sentencji wyroku.